

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Natuuropgave Krimpenerwaard

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

15 februari 2011 / rapportnummer 2010-118

1. Oordeel over het MER

De Strategiegroep Veenweidepact Krimpenerwaard heeft het voornemen om circa 2450 hectare nieuw begrensde natuurgebieden te realiseren in de Krimpenerwaard. Om dit mogelijk te maken worden de bestemmingsplannen van de gemeenten Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk en Vlist gewijzigd. Voor het besluit over deze bestemmingsplanwijzigingen wordt de milieueffectrapportage (m.e.r.)-procedure doorlopen. De gemeenteraden van Bergambacht, Ouderkerk, Vlist en Nederlek zijn de bevoegde instanties in deze procedure. Coördinerend bevoegd gezag is de gemeente Nederlek.¹

De initiatiefnemer heeft in een mondelinge toelichting² aangegeven dat zeer waarschijnlijk delen van de Groene Ruggegraat, waar het voornemen onderdeel van uitmaakt, een andere invulling gaan krijgen dan oorspronkelijk.³ Het is dan ook zeer waarschijnlijk dat een ander dan nu in het MER beschreven alternatief, daadwerkelijk in de bestemmingsplannen zal worden opgenomen.

Dit leidt niet op voorhand tot essentiële tekortkomingen in het MER. Het MER is niet samen met de (voor)ontwerpbestemmingsplannen ter visie gelegd. Daardoor is nog niet te beoordelen of het MER hieraan ten grondslag kan liggen. Voorafgaand aan de besluitvorming zal het bevoegd gezag moeten vaststellen of het MER ten grondslag kan liggen aan het besluit, danwel dat er nog een aanvulling op het MER nodig is.

De Commissie is van oordeel dat voor het vaststellen van de in het MER voorgestelde natuurbe-grenzing in de bestemmingsplannen voldoende milieu-informatie beschikbaar is.

Indien een heroriëntatie op de inrichting plaatsvindt, ontbreekt mogelijk essentiële informatie in het MER voor het meewegen van het milieubelang. De Commissie adviseert in die situatie het MER aan te vullen met:

- een of meerdere alternatieven die passen bij de herziene inrichting;
- en daarbij tevens de systeemanalyse te verfijnen om de precieze allocatie en inrichting van bepaalde natuurtypen, zoals botanisch grasland te onderbouwen.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'. In bijlage 2 zijn de door het bevoegd gezag aan de Commissie toegezonden zienswijzen en adviezen opgenomen.

² Op 8 februari 2011

³ Zie de brief van de Strategiegroep Veenweidepact Krimpenerwaard d.d. 12-1-2011 aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Systeemanalyse

In de richtlijnen is gevraagd om een systeemanalyse. De methodische uitwerking in het MER is beschrijvend en moeilijk controleerbaar onder andere door weinig onderbouwend kaartmateriaal (m.n. ten aanzien van de geologische ondergrond, verspreiding indicatorsoorten), illustratieve doorsnedes van geologische en bodemkundige opbouw en geohydrologische systemen (op verschillende schaalniveaus).

De conclusie in het MER dat in de Krimpenerwaard de omstandigheden voor de ontwikkeling van *botanisch grasland* overal hetzelfde waren en zijn, lijkt in tegenspraak met andere studies (zie bijvoorbeeld de eerste referentie in voetnoot 3). Het is de vraag of de allocatie van dit type natuur binnen de begrenzing optimaal is. De Commissie constateert bijvoorbeeld op grond van het kaartmateriaal in het MER dat langs Lek en Vlist kwel een factor zou kunnen zijn die ter plaatse het lithocliene karakter bepaalt. Langs de Lek ligt het natuur type “botanisch grasland” op de klei en niet in de kwelzone (kaart grutto-otter, fig 4.1 en 4.4). Volgens het MER is de ontwikkeling op klei niet de beste optie.

De Commissie adviseert, gelet op de door de initiatiefnemer aangegeven heroriëntatie op de inrichting⁴, het MER aan te vullen met:

- een of meerdere alternatieven die bij de heroriëntatie aansluiten;
- en daarbij de systeemanalyse te verfijnen met een verdere uitwerking van de milieu-informatie⁵, zodat op grond daarvan een goede optimalisatie van de allocatie van typen natuur en daarmee de beheersbaarheid in de eindsituatie kan plaatsvinden.

De Commissie adviseert om –bij heroriëntatie en de nadere concretisering van de inrichting– de systeemanalyse en de allocatie van typen natuur nader te preciseren aan de hand van:

- de patronen van andere indicatorsoorten als Krabbescheer, zo mogelijk kwelindicatoren (bijvoorbeeld Holpijp, Waterviolier, Bosbies), in het gebied;
- een analyse van deze ruimtelijke variatie en daarbij in te gaan op de mogelijke werking van lokale systemen van kwel en wegzijging in het plangebied en daarmee de basenvoorziening op lange termijn en de invloed op de beoogde natuurontwikkeling;
- het fosfaat gehalte in de bodem aan de hand van recent gebruik (§ 2.2 dit advies).

⁴ Wanneer deze heroriëntatie niet plaatsvindt adviseert de Commissie de nadere uitwerking te laten plaatsvinden bij de concretisering van het inrichtingsplan.

⁵ De Commissie wijst in dit verband op de volgende bronnen die kunnen worden geraadpleegd bij de verdere methodische en inhoudelijke detaillering van de systeemanalyse ten behoeve van het Integraal Inrichtingsplan:

- Jansen, A.J.M. (1990) Effectenonderzoek ten behoeve van de stichting van een oevergrondwaterwinplaats nabij Opperduin. Hoofdrapport en deelrapport 4 ecologie. Kiwa, Nieuwegein.
- Arts, G.H.P. et al (2004). Systeemverkenning Krimpenerwaard. Alterra, Wageningen, rapportnr 969.
- Molen, P van der (red). (2010). LESA - Landschapsecologische systeemanalyse.
- Kemmers, R.H. et al (in voorbereiding). Leidraad natuurontwikkeling. Best Landscape Ecological Evaluation Key for Ecological Restoration (BLEEKER). Alterra, Wageningen

2.2 Bodem

Fosfaatrijke gronden

In het alternatief "Grutto en Otter" wordt 600 ha afgeplagd om fosfaatrijke bovengrond te verwijderen. Hierbij is uitgegaan van gemiddeld het afgraven van de bovenste 15 cm (pg 101). In het MER wordt echter gesproken over fosfaatverzadiging tot 25 cm diepte bij grasland en tot 40 cm in maïsland (pg 63). Bij een beperkte ontgraving kan dit leiden tot een blijvende eutrofiëring waardoor de beoogde typen natuur niet of pas later bereikt worden.

De Commissie adviseert bij de totstandkoming van het inrichtingsplan op perceelsniveau te bekijken waar de gestelde doelstellingen door het afgraven van de bovengrond haalbaar zijn.

Sanering slootdemping

In het plangebied ligt een groot aantal sloten die gesaneerd moeten worden, ook in delen waar botanisch grasland moet komen. Gesteld wordt dat in dat geval plagen (naast de te saneren sloot) niet mogelijk is. Het wordt uit het MER niet duidelijk hoe dit zich verhoudt tot de ontwikkeling van deze arealen tot botanisch grasland.

De Commissie adviseert om bij de verdere uitwerking in het inrichtingsplan de mogelijke consequenties van het niet kunnen plagen op de inrichting en ontwikkeling van het botanische grasland te betrekken.

2.3 Leemten in kennis & monitoring

In de richtlijnen is gevraagd naar een systeemanalyse aan de hand van indicatorsoorten. De systeemanalyse is in het MER gedaan enkel aan de hand van de indicatorsoort Krabbescheer. Deze komt met name voor aan de noordkant van de Krimpenerwaard. Dit lijkt erop te wijzen dat er een verschil in waterkwaliteit is, dus enige heterogeniteit in het gebied. De verklaring in het MER is dat dit komt door het mogelijk voorkomen van ijzerrijke kleilaagjes in het veen. In het vervoltraject kan dit worden getoetst bijvoorbeeld door middel van een inventarisatie.

Het overwegend lithocliene karakter in de Krimpenerwaard wordt verondersteld het gevolg te zijn van de kalkrijkdom van het broekveen door vroegere overstromingen. In het MER staat dat de buffercapaciteit door wegzijging (van grondwater naar de Zuidplaspolder) kan afnemen. Die inzijging aan de noordkant van de Krimpenerwaard speelt al zo lang de Zuidplaspolder is drooggelegd. Het peilverschil wordt echter eerder kleiner dan groter (voortgaande daling van de Krimpenerwaard, terwijl in de Waterparel in de Zuidplaspolder het peil wordt opgezet). Verder heeft de Zuidplaspolder grotendeels een kleibodem en zakt dus minder dan de Krimpenerwaard. Voor het beoogde doeltypen botanisch grasland is de basenvoorziening in de bovengrond op korte en lange termijn essentieel; de bemesting is een korte termijn issue. De Commissie constateert dat indien de problematiek van wegzijging en vermindering van buffercapaciteit met name aan de noordkant van de Krimpenerwaard speelt, zoals het MER aangeeft, dit consequenties kan hebben voor natuurontwikkeling en inrichting en nader getoetst moet worden.

De Commissie adviseert in het monitoringsprogramma bovenstaande hypothesen uit het MER te toetsen. En daarbij eerst te bezien welke kenmerken op welke locaties gemeten zouden moeten worden en daarna te bekijken of er aangesloten kan worden bij een reeds bestaand meetnet.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Strategiegroep Veenweidepact

Bevoegd gezag : De gemeenteraden van Vlist, Ouderkerk, Bergambacht en Nederlek (coördinerend)

Besluit: wijzigen van vier bestemmingsplannen

Categorie Besluit m.e.r.: C09: functiewijziging meer dan 250 ha

Bijzonderheden: De bestemmingsplannen waarbij het MER is opgesteld, liggen nog niet ter inzage.

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in diverse huis aan huisbladen van de betrokken gemeenten

ter inzage legging MER: 5 november 2010 t/m 16 december 2010

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 2 december 2010

toetsingsadvies uitgebracht: 15 februari 2011

aankondiging start procedure op 7 november 2007

advies aanvraag: 1 november 2007

ter inzage legging: 7 november tot 19 december 2007

richtlijnenadvies uitgebracht: 23 januari 2008

richtlijnen vastgesteld: 25 maart, 22 april en 12 juni 2008

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

mw. ir. C.T. Smit (secretaris)

dhr. ir. K.A.A. van der Spek

dhr. drs. L.H.J. Verheijen (voorzitter)

dhr. dr. N.P.J. de Vries

dhr. ir. R.F. de Vries

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in

het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- MER natuuropgave Krimpenerwaard, 2 september 2010
- Concept Inrichtingsplan Krimpenerwaard, september 2010
- Wegenplan natuurgebieden Krimpenerwaard, 16 november 2007
- Brief strategiegroep herijking Krimpenerwaard, 12 januari 2011

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij , die zij tot en met 4 februari 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. D.A. Verstoep, Gouderak
2. DWLK, Berkenwoude
3. Stichting Het Zuid-Hollandse Landschap, Rotterdam

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Natuuroop- gave Krimpenerwaard

De Strategiegroep Veenweidepact Krimpenerwaard heeft het voornemen om circa 2450 hectare nieuw begrensde natuurgebieden te realiseren in de Krimpenerwaard. Om dit mogelijk te maken worden de bestemmingsplannen van de gemeenten Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk en Vlist gewijzigd. Voor het besluit hierover is de m.e.r.-procedure doorlopen. De raden van de genoemde gemeenten zijn de bevoegde instanties in deze procedure. Coördinerend bevoegd gezag is de gemeente Nederlek.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

ISBN: 978-90-421-3206-1

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

